

22.

TÜRKİYE KUŞ KONFERANSI:

KURUYAN GÖLLER VE TATLI SU EKOSİSTEMLERİ RAPORU

Doga

**TÜRKİYE KUŞ KONFERANSI:
KURUYAN GÖLLER VE TATLI SU
EKOSİSTEMLERİ RAPORU**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
1. KUŞ KONFERANSI HAKKINDA.....	2
1.1. Etkinliğin Geçmişi ve Önemi	2
1.2. 22. Yıl Özelinde Tematik Çerçeve: Kuruyan Göller Ve Tatlı Su Ekosistemleri ...	4
2. ETKİNLİĞİN GENEL YAPISI	5
3. ETKİNLİĞİN KONULARI VE İÇERİĞİ	6
3.1. Teorik Anlatımlar - 14 Haziran 2025.....	6
3.2. Gediz Deltası Saha Çalışması - 15 Haziran 2025	19
4. ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ	21
4.1. Katılımcı Geri Bildirimleri	21
4.2. Öğrenme Çıktıları / Kazanımları	21
4.3. Güçlü Yönler ve Geliştirme Alanları	22
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	22
5.1. Etkinliğin genel çıktıları.....	22
5.2. Politika yapıcılara / STK'lara öneriler	22
5.3. Gelecek faaliyetlere yönelik öneriler.....	22

Dikkuyruklar (Oxyura leucocephala). Fotoğraf: Ali Şenel

GİRİŞ

Dünya yüzeyinin yalnızca yüzde 6'sını kaplayan sulak alanlar, turbalıklardan deltalara, nehirlerden göllere ve lagünlere kadar pek çok farklı habitat tipini barındırıyor. Küresel biyolojik çeşitliliğin yüzde 40'ına ev sahipliği yapan bu alanlar, karbon yutakları olarak görev yapıyor, iklim değişikliğinin etkilerini düzenliyor ve biyolojik çeşitliliği destekliyorlar. Ne yazık ki, sulak alan ekosistemleri eski tarım ve su politikaları sonucunda hızla yok ediliyor. İklim değişikliğinin etkilerine karşı sulak alanların ve su döngüsünün korunması bir zorunluluk. Bu alanların korunması için acilen tarım politikalarının değiştirilmesi ve doğayla uyumlu uygulamaların hayata geçirilmesi gerekiyor.

Son 50 yılda dünya genelindeki sulak alanların yüzde 35'inden fazlası yok oldu. Akdeniz, 1970 yılından bu yana doğal sulak alanlarının yüzde 50'den fazlasını kaybetti. Sulak alanları ormanlardan 3 kat daha hızlı kaybediyoruz. Son elli yıl içinde omurgalı canlı popülasyonlarında yaşanan en büyük azalma yüzde 83 ile tatlı su türlerinde meydana geldi. Sibiry'a'da üreyip Akdeniz çevresinde kışlayan ince gagalı kervançulluğu (*Numenius tenuirostris*), küresel çapta yayılış gösterirken sulak alanların yok edilmesi gibi nedenlerle türün nesli tükendi. Anadolu'da sulu tarım uygulamalarının desteklenmesi nedeniyle Tuz Gölü, Van Gölü, Seyfe Gölü gibi sulak alanlar birer birer kuruyor. Suyu yönelik yanlış planlama ve uygulamalar tepeli pelikanların (*Pelecanus crispus*) dünya nüfusunun yüzde 9'unun kışladığı Marmara Gölü'nü tamamen kuruttu.

Bu gerçeklerden hareketle, Akdeniz Tatlı Su Ekosistemleri için Donörler İnisiyatifi (DIMFE) tarafından desteklenen "Gediz Deltası'nın Tatlı Su Ekosistemi için Sürdürülebilir Yaşam" projesi kapsamında, tatlı su ekosistemlerinin ve kültürel değerlerinin iklim değişikliğine uyum sürecindeki önemini vurgulayan bir kapasite geliştirme eğitimi planlanmıştır. Bu eğitimi, 20 yıldan uzun süredir her yıl düzenlenen ve kuş gözlemcileri, doğa korumacıları, araştırmacıları, akademisyenleri bir araya getiren Türkiye Kuş Konferansı ile birleştirme kararı alınmıştır. Her yıl Türkiye ve ötesinden gelen katılımcılarla birlikte gerçekleşen konferans, işbirliği ve deneyim paylaşımı açısından güçlü bir platform sunuyor; kuşların, Önemli Kuş Alanları'nın ve Önemli Doğa Alanları'nın korunmasına katkı sağlıyor.

1. KUŞ KONFERANSI HAKKINDA

1.1. Etkinliğin Geçmişi ve Önemi

Türkiye Kuş Konferansı, kuşların dünyasını anlamak, izlemek, korumak ve bu bilgileri paylaşmak isteyen gönüllülerin ve uzmanların ortak buluşma noktası. 1990'lı yılların sonunda kuş araştırmacıları ve gözlemciler tarafından başlatılan bu konferanslar, Türkiye'de kuş gözlemciliği ve kuş koruma alanındaki ilk sistematik birikimi oluşturan etkinlikler arasında yer alıyor. Her yıl farklı bir Önemli Doğa Alanı'nda düzenlenen konferans, Türkiye'nin dört bir yanındaki kuş gözlemcileri, doğa korumacıları, akademisyenleri, fotoğrafçıları ve genç gönüllüleri bir araya getirerek güçlü bir iletişim ve işbirliği ağı oluşturuyor.

Konferansın temel amacı, Türkiye'de kuşlara ve ekosistemlere özel ilgisi olan kişileri bir araya getirmek; izleme çalışmaları, bilimsel araştırmalar, koruma projeleri ve farkındalık faaliyetleri arasında köprüler kurmak. Konferans boyunca, özellikle nesli tehlike altında olan kuş türlerine ve tehdit altındaki ekosistemlere yönelik yapılan bilimsel araştırmalar, gözlem verileri, koruma çalışmaları ve sanat temelli anlatımlar paylaşıyor. Aynı zamanda Önemli Kuş Alanları ve Önemli Doğa Alanları kapsamında yürütülen izleme ve savunuculuk çalışmaları değerlendiriliyor, işbirlikleri ve ortak eylem planları geliştiriliyor.

Her yıl bir başka şehirde düzenlenen Türkiye Kuş Konferansı, ev sahibi şehrin yerel yönetimi, üniversiteleri, öğrenci toplulukları ve sivil toplum aktörleri ile birlikte planlanıyor. Teknik hazırlıklar ve organizasyonun koordinasyonu, Doğa Derneği'nin desteğiyle yürütülüyor. 2003 yılından bu yana Doğa Derneği tarafından gönüllülük esasına dayalı olarak sürdürülen bu organizasyon, hem yereldeki gönüllü grupların kapasitesini artırıyor hem de ev sahibi alanın koruma çabalarına ivme kazandırıyor.

17. Türkiye Kuş Konferansı, Beypazarı, Ankara. 2016

18. Türkiye Kuş Konferansı, Karacabey, Bursa. 2017

Flamingo Festivali kapsamında düzenlenen 20. Türkiye Kuş Konferansı, İzmir. 2023

21. Türkiye Kuş Konferansı, Ankara. 2024

Türkiye Kuş Konferansı, yalnızca kuşlarla ilgilenen bireylerin buluştuğu bir bilimsel etkinlik değil; aynı zamanda kültürel miras, ekoloji, sanat, yerel bilgi ve gençlik katılımının iç içe geçtiği özgün bir topluluk hareketi. Türkiye’de kuşlarla ilgili çalışan ya da gönüllü olarak kuş izleyen bireylerin bir araya geldiği tek platform olma özelliğini taşıyan bu etkinlik, kuş gözlemciliği alanında sürekliliği olan en uzun soluklu toplantı.

1.2. 22. Yıl Özelinde Tematik Çerçeve: Kuruyan Göller Ve Tatlı Su Ekosistemleri

Gediz Deltası, Fotoğraf: Hellio & Van Ingen

Türkiye Kuş Konferansı'nın 22'ncisi, giderek artan bir hızla kuruyan göller ve tehdit altındaki tatlı su ekosistemlerine odaklanarak şekillendirildi. Bu yılın teması, yalnızca bir ekolojik uyarı değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk çağrısı niteliği taşıyor. Konferans, sulak alanların karşı karşıya olduğu yok oluş sürecine dikkat çekerek, bu ekosistemlerdeki biyolojik çeşitliliği, su döngüsünü ve iklim uyumunu odağına aldı. Konferans kapsamında hem Türkiye'den hem de uluslararası katılımcılar; sulak alanların kurumasına neden olan yanlış tarım ve su politikalarını, bu süreçlerin kuşlar ve diğer canlılar üzerindeki etkilerini, yerel toplulukların yaşadığı dönüşümleri ve çözüm yollarını ele aldı. Konular arasında Marmara Gölü, Tuz Gölü, Gediz Deltası gibi kritik sulak alanlardaki kayıplar; flamingolar (*Phoenicopterus roseus*), dikkuyruklar (*Oxyura leucocephala*), pelikanlar gibi türlerin tehdit altındaki durumları; vatandaş bilimi, yerel savunuculuk, doğa temelli çözümler ve kültürel hafızadaki etkiler öne çıktı. Bu yılki tematik yaklaşım, Türkiye Kuş Konferansı'nın yalnızca bir izleme ve paylaşım platformu değil, aynı zamanda doğa koruma için kolektif bir hafıza ve hareket alanı olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

2. ETKİNLİĞİN GENEL YAPISI

İklim değişikliğine uyum sağlamak için tatlı su ekosistemleri ve kültürel değerlerinin korunmasına yönelik kapasite geliştirme eğitimi, 14-15 Haziran 2025 tarihlerinde İzmir'de düzenlenen 22. Türkiye Kuş Konferansı ile bütünleştirilerek yüz yüze formatta gerçekleştirilmiştir. Etkinlik, hem teorik hem uygulamalı oturumları kapsayacak şekilde iki gün boyunca sürmüştür.

Konferansın ilk günü İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait İzmir Sanat Merkezi Çok Amaçlı Salonu'nda uzmanların ve katılımcıların sunumları ve değerlendirmeleriyle geçmiştir. İlk gün, konferans kapsamında gerçekleştirilen sunumlarla bilgi paylaşımı, araştırma sonuçları, saha deneyimleri ve politika tartışmaları aktarılmış; farklı disiplinlerden katılımcıların katkılarıyla çok boyutlu bir öğrenme ortamı oluşturulmuştur.

İkinci gün ise Akdeniz Havzası'nın en önemli sulak alanlarından biri olan Gediz Deltası'nda yapılan saha gezisi ve kuş gözlem yürüyüşüyle uygulamalı olarak tamamlanmıştır. Bu bölümde, alanın ekolojik özellikleri, mevcut tehditleri, tür çeşitliliği, koruma ve restorasyon çalışmaları doğrudan sahada değerlendirilmiştir.

Konferansın ilk gününe, Türkiye'nin farklı bölgelerinden ve çeşitli kurumsal yapılardan **150'nin üzerinde katılımcı** katılım göstermiştir. **İkinci gün gerçekleştirilen saha çalışmasına ise yaklaşık 100 kişi** aktif olarak katılmıştır.

Konferans katılımcıları; kuş ekolojisi, sulak alanlar, arazi kullanımı, iklim değişikliği ve doğa temelli çözümler gibi alanlarda çalışan bilim insanları; ulusal ve yerel düzeyde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarından uzmanlar; doğa savunucuları; biyoloji, çevre, orman ve ziraat mühendisliği, yaban hayatı ekolojisi ve yönetimi gibi bölümlerde öğrenim gören doğa ile ilgilenen genç bireyler; ayrıca sulak alanlar çevresinde yaşayan ve yerel bilgi ile gözlem birikimine sahip topluluk üyelerinden oluşmuştur. Farklı bilgi ve deneyim düzeylerine sahip bu katılımcılar, konferans boyunca zengin ve çok sesli bir öğrenme ortamı yaratmıştır.

22. Türkiye Kuş Konferansı Katılımcıları - 2025

Anlatımlar Türkiye'nin farklı bölgelerinden gelen alanında uzman akademisyenler, doğa koruma profesyonelleri ve saha uygulayıcıları tarafından yürütülmüştür. Katılımcılar, su kaynakları yönetiminden kuş ekolojisine, doğa temelli çözümlerden vatandaş bilimine kadar geniş bir yelpazede bilgi ve deneyim sunmuştur.

Konferans, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Uluslararası Su Kaynakları Bölümü ortaklığında gerçekleştirilmiş ve Akdeniz Tatlı Su Ekosistemleri için Donörler İnisiyatifi (DIMFE) tarafından desteklenmiştir.

3. ETKİNLİĞİN KONULARI VE İÇERİĞİ

3.1. Teorik Anlatımlar - 14 Haziran 2025

3.1.1. Açılış, Galip ENER - Doğa Derneği Genel Koordinatörü

Konferansın teması olan "Kuruyan Göller ve Tatlı Su Ekosistemleri" çerçevesinde yapılan açılış konuşmasında, sulak alanların hızla yok olduğuna ve biyolojik çeşitlilik kaybının dramatik seviyelere ulaştığına dikkat çekilmiştir. Son 50 yılda dünya genelinde sulak alanların yüzde 35'inden fazlasının kaybedildiği, Akdeniz Havzası'nda bu oranın yüzde 50'yi aştığı; tatlı su türlerinde yüzde 83 oranında popülasyon kaybı yaşandığı belirtilmiştir. Türkiye özelinde, yanlış tarım ve su politikalarının Tuz Gölü, Seyfe Gölü ve Marmara Gölü gibi alanların kurumasına yol açtığı vurgulanmıştır.

Konuşmada ayrıca, doğa koruma çalışmalarında kolektif çabanın ve birlikte üretmenin önemi vurgulanmış; konferansın bu dayanışmayı güçlendiren bir platform olarak kurgulandığı ifade edilmiştir. Katılımcılara, doğa için savunuculuk yapmaları ve iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasında aktif rol almaları yönünde çağrıda bulunulmuştur.

3.1.2. İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına ve Buna Bağlı Ekolojik Dengeye Etkisi: Gediz Havzası Örneği, Prof. Dr. Alper BABA - İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Uluslararası Su Kaynakları Bölüm Başkanı

Konuşmasında, küresel su kaynaklarının mevcut durumu ve geleceğe yönelik riskler çerçevesinde, suyun sektörel kullanımı, kaynaklar üzerindeki baskılar ve iklim değişikliğiyle ilişkisi teknik düzeyde ele alınmıştır. Tarımsal su kullanımının son 100 yılda 6 kat arttığı, endüstriyel kullanımın ise hızla büyüdüğü belirtilmiştir; 2050 yılı itibarıyla dünya nüfusunun 10 milyara ulaşmasıyla birlikte suya yönelik talebin dramatik biçimde artacağı vurgulanmıştır.

Sunumda, Avrupa ve Asya kıtaları arasındaki tarımsal su kullanımı farkları değerlendirilmiş; Asya'daki suya bağımlı üretim modelleri ve sanayileşme kaynaklı baskılar özellikle vurgulanmıştır. 3,5 milyar insanın hâlâ güvenli suya erişemediği, bu durumun gelişmişlik düzeyiyle doğrudan ilişkili olduğu ifade edilmiştir.

İklim sistemindeki uzun dönemli değişimlere değinilerek, atmosferdeki CO₂ seviyesinin 427 ppm'nin üzerine çıktığı ve metan gazı emisyonlarındaki artışla birlikte küresel ısınmanın hızlandığı açıklanmıştır. Aral Gölü'nün kuruması, bu sürecin hidrolojik ve ekolojik etkilerine dair örnek bir vaka olarak sunulmuştur.

Gediz Havzası özelinde; bölgenin jeolojik yapısına bağlı olarak kayaçların akifer özellikleri, yeraltısuyu kaynaklarının dağılımı ve kullanım yoğunluğu (60 binden fazla kuyu) değerlendirilmiştir. Tarım ve sanayi faaliyetlerine paralel olarak su çekiminin sürdüğü, bu durumun su bütçesi üzerindeki etkilerinin teknik bulgularla ortaya konduğu belirtilmiştir. Ayrıca, jeotermal faaliyetlerin ve bölgedeki kentsel-tarihi yerleşimlerin su kalitesi üzerindeki etkilerine de değinilmiştir.

Sunum, su yönetiminde bilimsel verilerin karar alma süreçlerine entegre edilmesi gerekliliğiyle son bulmuştur. Politika yapıcılarla bilimsel topluluklar arasındaki etkileşim eksikliğinin, su krizlerinin çözümündeki temel engellerden biri olduğu vurgulanmıştır.

3.1.3. Doğa Derneği Sulak Alan Koruma Çalışmaları, Şafak ARSLAN - Doğa Derneği Koruma Programı Koordinatörü

Doğa Derneği Koruma Programı Koordinatörü Şafak ARSLAN derneğin Anadolu genelindeki sulak alan koruma çalışmalarını anlatıyor.

Sunumda, Doğa Derneği'nin 2002 yılından itibaren Türkiye genelinde sulak alanlar ve bu alanlara bağlı kuş türleri üzerine yürüttüğü izleme, savunuculuk ve koruma çalışmalarının temel çerçevesi aktarılmıştır. Derneğin yaklaşımı, sulak alanların ekolojik bütünlüğünü koruyarak biyolojik çeşitliliğin sürekliliğini sağlamaya yöneliktir.

Erken dönem uygulamalar, Dicle Nehri ve Hasankeyf çevresinde Ilısu Barajı'nın yaratacağı ekolojik tahribata karşı yürütülen kampanyalarla başlamış; barajın inşası sonrasında habitat kayıplarının sahada ciddi etkiler yarattığı gözlemlenmiştir.

Konya Kapalı Havzası, izleme ve belgeleme çalışmalarının yürütüldüğü öncelikli alanlardan biridir. Yanlış sulama ve tarımsal su yönetimi nedeniyle havzanın kuruduğu; 2020 yılında flamingo (*Phoenicopterus roseus*) yavrularında yaşanan kitlesel ölüm olayının bu sürecin çarpıcı bir sonucu olduğu belirtilmiştir.

Kızılırmak Deltası örneği, yerel topluluklarla yürütülen bütüncül bir yaklaşıma örnek olarak sunulmuştur. Mandacılıkla geçinen üreticilerle geliştirilen projeler sayesinde hem biyoçeşitliliğin korunması hem de geleneksel üretim sistemlerinin sürdürülebilirliğine katkı sağlanmıştır.

Burdur Gölü'ndeki durum, dikkuş (*Oxyura leucocephala*) başta olmak üzere su kuşlarının yaşam alanlarının kaybı ve gölün ekolojik çöküş sürecine girmesi üzerinden değerlendirilmiştir. Buradaki su kaybının ana nedenleri, tarım-hayvancılık baskısı ve su politikalarındaki yapısal sorunlardır.

Marmara Gölü, hızlı çöküşün yaşandığı bir başka örnek olarak aktarılmıştır. 60.000'in üzerinde kuş popülasyonuna ev sahipliği yapan gölün tamamen kuruduğu, bunun tamamen insan faaliyetlerinden kaynaklandığı ve bilimsel uyarılara rağmen önlenemediği belirtilmiştir.

Beyşehir Gölü için hazırlanmış olan tür ve habitat odaklı koruma planının ilgili kamu kurumlarına sunulduğu; Gediz Deltası'nda ise İzmir Körfez Geçiş Projesi'nin askıya alınmasına yönelik kampanyalar, jeotermal kaynak arama projelerinin iptali ve UNESCO Dünya Mirası süreci gibi çok boyutlu savunuculuk girişimleri örneklenmiştir.

Gediz Deltası'ndaki faaliyetler, yalnızca doğa koruma temelli değil; aynı zamanda sosyal, kültürel ve yönetişimsel boyutları içeren bütüncül bir model olarak sunulmuştur.

3.1.4. Türkiye'de Gediz Nehri Havzası'nda Sürdürülebilir ve Entegre Su Kaynakları Yönetimi Projesi: Biyoçeşitliliğin Korunması, Abdüssamet AYDIN - Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) Proje Koordinatörü & Tarım Uzmanı

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) Proje Koordinatörü ve Tarım Uzmanı Abdüssamet AYDIN'ın sunumundan bir kare.

Sunum, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) Türkiye'de özellikle Gediz Nehri Havzası odağında yürüttüğü entegre su yönetimi çalışmalarına odaklanmıştır. FAO'nun 2007'den itibaren Türkiye'de sürdürdüğü çalışmalar çerçevesinde, 1.1 milyon dolarlık bütçeyle hayata geçirilen üç bileşenli entegre su yönetimi modeli tanıtılmıştır:

Bileşen 1: Gediz Nehri Havzası'nın işbirlikçi yönetiminin geliştirilmesi,

Bileşen 2: Geliştirilmiş sürdürülebilir arazi kullanımı uygulamaları ve entegre doğal kaynak yönetimi,

Bileşen 3: En iyi uygulamaların izlenmesi, değerlendirilmesi ve yaygınlaştırılması.

Proje hedefleri arasında, bakanlık düzeyinde hazırlanan planların biyolojik çeşitliliği önceliklendirecek şekilde yeniden düzenlenmesi, yerel katılımın artırılması, flamingo (*Phoenicopterus roseus*) tür eylem planı hazırlanması, çalıştay organizasyonu ve su kütlesi temelli araştırma faaliyetlerinin geliştirilmesi yer almaktadır.

Sunumda, doğa temelli çözümlerin karar vericilere yalnızca çevresel değil, orta ve uzun vadede ekonomik fayda sağlayan uygulamalar olarak da sunulmasının önemi vurgulanmıştır. Bu kapsamda yürütülen analiz çıktılarının politika yapıcılara iletiildiği belirtilmiştir.

Saha uygulamaları, FAO'nun doğrudan çiftçilerle çalıştığı, kapsayıcı ve uygulamalı bir yaklaşım benimsendiğini göstermektedir. Şu başlıklarda uygulamalar yürütülmüştür:

Eğitim ve kapasite geliştirme: Kadınlar ve gençler için liderlik eğitimleri, iklim uyumlu tarım teknikleri, yağmur suyu hasadı, yeşil kuşak girişimleri.

Alt yapı ve doğa temelli uygulamalar:

- Tabak ve Irmaklar Deresi'nde yeraltı suyu besleme sistemleri,
- Kula ve Güvercinlik'te küçük baraj ve doğal su yapıları,
- Teraslama ve organik madde biriktirme uygulamaları,
- Menemen Yanıkköy'de mera restorasyonu, kimyasal girdilerin azaltılması,
- Sertifikalı tohum desteği ve tohum dağıtımı,
- Salihli ve Turgutlu'da yapay zekâ destekli sulama sistemleri kurulumu.

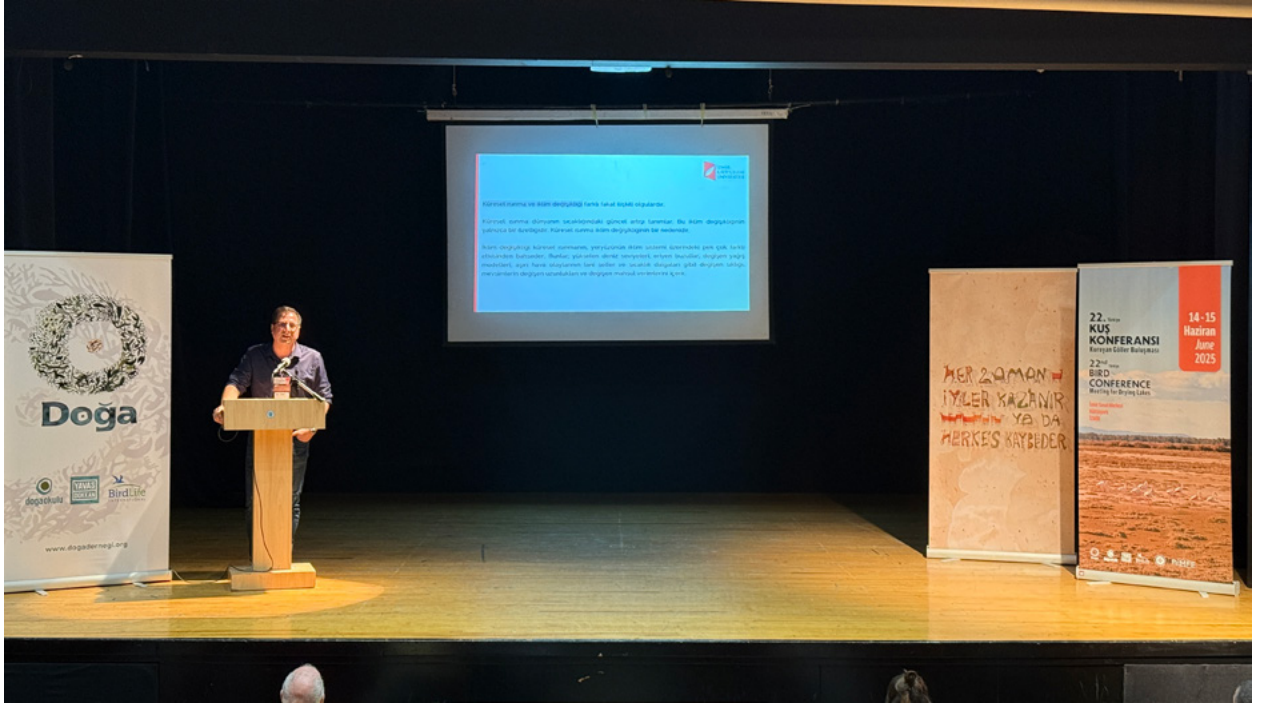
Ayrıca, uygulamalı çiftçi okulları modeli ile bilgi transferinin yaygınlaştırıldığı belirtilmiştir. FAO'nun yaklaşımı, ekolojik sürdürülebilirliği kırsal kalkınma hedefleriyle bütünleştiren örnek uygulamalar üzerinden açıklanmıştır.

3.1.5. İklim Direnci ve Ekosistem Sağlığı İçin Anahtar Alanlar: Meralar, Ekosistem Hizmetlerinin ve Doğa Tabanlı Çözümlerin Kesişim Noktası, Dr. Öğr. Üyesi Ufuk ÖZKAN - İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Sunumda, iklim değişikliğinin artık çevresel bir mesele olmaktan çıkarak doğrudan bir kriz haline geldiği vurgulanmış; bu sürecin ekosistem tahribatı üzerindeki doğrudan ve dolaylı insan etkileri bilimsel verilerle ele alınmıştır. Özellikle ekosistem hizmetlerinin sürekliliği için doğal kaynakların korunmasının, ancak sürdürülebilir kullanım ilkesiyle mümkün olduğu belirtilmiştir.

Konuşmada arazi kullanımına ilişkin kategoriler tanımlanmıştır: ormanlar, meralar, yerleşim alanları ve diğer doğal/kültürel arazi tipleri. Bu kategoriler arasında etkin planlama ve yönetimin, parça bazlı yaklaşımlar yerine entegre ve havza düzeyinde ele alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Havza bazlı entegre planlama, orman yönetimi, mera planlaması, hidroloji, karbon döngüsü ve sera gazı emisyonları gibi disiplinler arası etkileşimle yürütülmelidir. Özellikle mera ve geçiş habitatlarının korunması, bu alanların birbirinden ayrılmaksızın planlanmasını gerektirmektedir. Gediz Deltası gibi insan baskısı ve rezerv nitelik taşıyan alanlarda, mera ve çayır ekosistemlerinin su stresi ve otlatma baskısı gibi risklere açık olduğu belirtilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Ufuk ÖZKAN, sunumunda sürdürülebilir yönetim konularını paylaşıyor.

Doğa temelli çözümler kapsamında, doğayı taklit eden uygulamaların (ör. teraslama sistemleri) arazi koruma ve erozyonla mücadelede etkili olduğu aktarılmıştır. İzmir ve çevresinde yağış rejimindeki düzensizlikler, artan aşırı sıcak gün sayısı (1990 öncesi: 8 gün - günümüzde: 13-14 gün) gibi meteorolojik anomaliler, Gediz Havzası'nı yüzde 30'luk bir oranda doğrudan etkileyen iklimsel baskılardır.

Yapay zekâ destekli modelleme çalışmaları, arazi kullanım senaryoları üretmek için kullanılmış ve 2050 yılına kadar orman, mera ve tarım alanlarının yerleşime dönüşmesi halinde oluşacak çevresel riskler analiz edilmiştir. Gediz Deltası özelinde, tarım ve hayvancılık kullanımına dair kamuoyunda görüş birliği bulunmasa da, doğa temelli çözüm yolları geliştirme gerekliliği vurgulanmıştır. Bu kapsamda çok paydaşlı çalıştaylar ve ortak raporlamalarla yönetim süreçlerine katkı sağlanabileceği vurgulanmıştır.

3.1.6. Balıklıdamı Sulak Alanı'nda Doğa Temelli Çözümlerle Herkes İçin Sürdürülebilir Su, Dr. Başak AVCIOĞLU ÇOKÇALIŞKAN, Doğa Araştırmaları Derneği Doğa Koruma Müdürü

Anlatımda, Doğa Araştırmaları Derneği tarafından yürütülen doğa temelli çözümlere dayalı saha uygulamaları ile ekosistem hizmetlerinin değerlendirilmesi ele alınmıştır. Odak çalışma alanı olarak, Eskişehir, Sivrihisar'daki Balıklıdamı Sulak Alanı örneği üzerinden uygulamalı bir model sunulmuştur.

Balıklıdamı, Sakarya Nehri'nin taşkın alanı içinde yer almakta olup, hem yaban hayatı geliştirme sahası hem de SİT alanı statüsüne sahiptir. Bu bölgede, Tarım ve Orman Bakanlığı 5. Bölge Müdürlüğü işbirliğiyle iki yılı aşkın süredir doğa temelli çözümler geliştirilmekte, sulak alan yönetim planları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Bölgedeki tarımsal faaliyetlerin su kaynakları üzerindeki baskısı dikkate alınarak 2019 yılında kapsamlı bir yönetim planı hayata geçirilmiştir.

Dr. Başak Avcioğlu Çokçalışkan, Doğa Araştırmaları Derneği'nde doğa koruma stratejilerini ve saha çalışmalarını anlatıyor.

Sunumda, obruk oluşumlarının Konya'dan Eskişehir'e doğru yayılmasıyla birlikte kuş göç yolları üzerindeki konaklama alanlarının kaybına dikkat çekilmiş; bu durumun, ekosistem hizmetleri yaklaşımıyla yeni planlama modellerine ihtiyaç doğurduğu ifade edilmiştir.

Havza ölçekli doğa temelli planlama yaklaşımı, hem ekolojik sürdürülebilirliği hem de sosyal faydayı hedeflemektedir. Uygulamalarda, CICES (Common International Classification of Ecosystem Services) sınıflandırmasına dayalı olarak ekosistem hizmetleri kategorize edilmiştir. Sosyal derleme yöntemiyle yerel halkın algılarına dayanan mekânsal değerlendirme modelleri geliştirilmiştir. Özellikle sulama altyapılarının, yerel topluluk tarafından bir "ekosistem hizmeti" olarak algılandığı gözlemlenmiştir.

TİGEM Yeşil Kuşak Projesi ile yapılan işbirlikleri kapsamında, tarımsal üretim sorunlarının doğa temelli yöntemlerle çözümüne yönelik modellemeler yapılmış; istilacı balık türlerinin kuş popülasyonları üzerindeki etkilerinin azaltılması yönünde müdahaleler gerçekleştirilmiştir.

Sunumda ayrıca, doğa temelli restorasyon uygulamaları için Türkiye'deki benzer coğrafyalarda kullanılabilecek bir rehber doküman hazırlandığı ve yaygınlaştırma çalışmalarının sürdüğü belirtilmiştir. DOĞAYA Güç Kat Platformu aracılığıyla, STK'ların karar alma süreçlerine katılımını artıracak bir yönetim modeli önerilmiş; bu modelin Avrupa Birliği destekli projelerle ölçeklendirildiği aktarılmıştır.

Tüm bu teknik uygulamaların yanı sıra, farkındalık ve iletişim çalışmaları, toplum desteğini artırmak ve karar verici-yurttaş etkileşimini güçlendirmek amacıyla stratejik olarak sürece entegre edilmiştir.

3.1.7. İklim Değişikliği ve Tarımsal Baskılar Altındaki İç ve Batı Anadolu Kapalı Havzaları: Yok Olan Sulak Alanlar ve Kuşlar, Dr. Kaan ÖZGENCİL - Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Sunumda, Konya ve Burdur Havzaları başta olmak üzere İç Anadolu eko bölgesinde yürütülen uzun dönemli saha gözlemleri ve izleme çalışmaları ışığında sulak alanların karşı karşıya olduğu ekolojik çöküş süreci aktarılmıştır. Konya Kapalı Havzası'nın denizle bağlantısı olmayan, buharlaşma yoluyla su kaybeden yapısı nedeniyle tuzlanma riski yüksek bir sistem olduğu belirtilmiş; bölgede 16 sulak alan ve 2 Ramsar alanı bulunduğu ifade edilmiştir.

1980'lerden itibaren sulu tarıma geçiş, özellikle şeker pancarı ve mısır gibi yüksek su tüketimli ürünlerin yaygınlaşması sonucu tarımsal su tüketiminin yüzde 30 oranında arttığı aktarılmıştır. Aynı dönemde yağış miktarında azalma ve yağış günlerinde düşüş gözlemlenmiş; bu durum bölgedeki su dengesini ciddi şekilde bozmuştur.

Yeraltı suyu ölçümlerine göre, yıllık ortalama 1,5 metrelik düşüş meydana gelmiştir. Bu durumun Meke Gölü gibi yalnızca yer altı suyuna bağımlı sistemlerde fiziksel küçülme ve kuruma ile sonuçlandığı ifade edilmiştir. Kuraklık nedeniyle Eşmekaya Sazlığı gibi habitatlarda saz örtüsünün kaybı, geleneksel mimarinin (saz evler) yok oluşu ve kuş türlerinin bölgeyi terk etmesiyle birlikte biyoçeşitliliğin azaldığı belgelenmiştir.

Sunumda, ördek türlerinde ciddi popülasyon düşüşleri rapor edilmiştir. 1998–2018 yılları arasında, tür çeşitliliğinde yüzde 20, ekolojik işlevlerde ise yüzde 30'a varan kayıplar olduğu aktarılmıştır. Burdur Gölü'nün mevcut eğilimin sürmesi halinde 2080 yılına kadar tamamen kuruyabileceği öngörülmüştür.

Dikkuyruklar (Oxyura leucocephala). Fotoğraf: Ali Şenel

Kuruyan göllerin oluşturduğu kum fırtınaları, insan sağlığı açısından risk faktörü olarak değerlendirilmiş; bu durumun doğrudan üreme sağlığı, kanser türleri ve solunum problemleri ile ilişkilendirildiği ifade edilmiştir.

Sunumun sonuç bölümünde, krizin temel nedeninin yalnızca iklim değişikliği değil, kontrolsüz su kullanımı, yüksek su tüketimli tarım politikaları ve planlama eksiklikleri olduğu açık şekilde vurgulanmıştır.

3.1.8. Yaban hayatı veteriner hekimliği alanında öğrencilerin eğitiminde ek bir modül olarak: Yaban Hayatı Rehabilitasyon ve Yetiştirme Merkezi, Dr. Öğr. Üyesi Rusko PETROV - Trakya Üniversitesi, Stara Zagora

Sunumda, Bulgaristan'da 1992 yılından bu yana faaliyet gösteren yaban hayatı rehabilitasyon merkezinin organizasyon yapısı, teknik kapasitesi ve tür koruma odaklı uygulamaları aktarılmıştır. Merkez bugüne kadar 3000'in üzerinde yaban hayvanı rehabilite etmiş olup, özellikle su kuşları, leylekler ve yırtıcılar üzerine uzmanlaşmıştır.

Türkiye ile geliştirilen uluslararası bilimsel iş birlikleri kapsamında İstanbul Üniversitesi ile ortak yürütülen halkalama, rehabilitasyon ve doğaya geri kazandırma çalışmaları örneklendirilmiştir. Tür transferi ve birey takviyesi uygulamalarıyla, Bulgaristan'da nesli azalmış sakallı akbaba (*Gypaetus barbatus*) gibi bazı türlerin popülasyonlarının desteklenmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede sakallı akbaba 2023 yılında, 20 yıl aradan sonra yeniden doğaya salınmıştır.

Leylek rehabilitasyonu, merkezin en yoğun faaliyet alanlarından biridir. Her yıl yaklaşık 300–400 birey merkezde tedavi edilmekte; yaralı bireyler için protez organ üretimi yapılmaktadır. 2012 yılından itibaren geliştirilen bu uygulama sayesinde, 15 leylek protezle doğaya salınmış, bu bireylerden birine takılan GPS verici ile bireyin Konya'da uzun süre kaldıktan sonra Afrika'ya göç ettiği doğrulanmıştır.

Sunumda merkezin yalnızca bireysel hayvan tedavisine odaklanmadığı, aynı zamanda üreme davranışları, eşleşme ve yavru büyüme süreçlerini izleyen uzun dönemli ekolojik gözlem ve izleme çalışmaları yürüttüğü aktarılmıştır. Bu süreçte elde edilen görüntü kayıtlarının öğrenci eğitimi ve farkındalık faaliyetleri için de kullanıldığı, merkezin aynı zamanda eğitimsel bir rol üstlendiği belirtilmiştir.

Sunum, doğa koruma ve tür rehabilitasyonu alanında uluslararası işbirliği, bilim-temelli uygulama ve uzun vadeli gözlem verisinin önemini vurgulayan örnek uygulamalarla tamamlanmıştır.

3.1.9. Muş'ta Sulak Alanlar ve Kuş Türleri, Kasım AVCI - Telli Turna Doğa Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Sunumda, Muş ilindeki sulak alanların mevcut durumu, su kaynakları ve kuş gözlem verileri ele alınmıştır. Şehrin önemli bir bölümünün düzlük alanlardan oluştuğu ve birçok sulak alan barındırdığı belirtilmiştir. Sürekli akan üç ana yüzeysel su kaynağının (Kocasu, Karasu ve Kaynarca) havzadaki su rejimini desteklediği ifade edilmiştir.

Bazı alanlarda habitat kaybı, sazlıkların yok olması ve biyoçeşitlilikte düşüş gözlemlenmiştir. Özellikle göç dönemlerinde ve kış aylarında kuş hareketliliğinin arttığı, belirli alanların yıl boyu gözlem yapılan noktalar arasında yer aldığı aktarılmıştır.

Bölgedeki insan kaynaklı baskılar arasında kum ocakları ve tarımsal faaliyetler öne çıkmıştır. Sunumda ayrıca, halkı bilgilendirmeye yönelik içeriklerin hazırlanarak çevrimiçi paylaşıldığı ve eğitim materyallerinin geliştirildiği ifade edilmiştir.

3.1.10. Kıyusal Sulak Alanların Corine Tabanlı Haritalanması - Ceren COŞKUNİŞİK BOZDAĞ, Prof. Dr. Güzel YÜCEL GIER, Dokuz Eylül Üniversitesi

Sunumda, kıyusal sulak alanların CORINE arazi örtüsü sınıflandırma sistemi kullanılarak haritalandırılması süreci ele alınmıştır. Çalışma alanı olarak seçilen Güllük Körfezi'nin, farklı tuzluluk derecelerine sahip sularla kompleks bir yapıya sahip olduğu ve ekolojik açıdan hassas nitelikler taşıdığı belirtilmiştir.

1986 sonrası dönemde, alanın yaklaşık yüzde 20'sinin toprak havuzlarına dönüştüğü; bu yapay değişimin sulak alan işlevlerinde kayba yol açtığı ifade edilmiştir. Arazi kullanım değişimleri özellikle balık yetiştiriciliği, maden sahaları ve havaalanı inşaatlarıyla hız kazanmıştır.

Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kullanılarak 100x100 metrelik bloklar temelinde yapılan sınıflandırmalarda, kamış bataklıkları, çayır, tarım alanları, sanayi ve yerleşim kullanımları tespit edilmiştir. CORINE verisinin özellikle kıyusal detaylarda sınırlı kaldığı; daha yerel ölçekli veri kaynaklarına ve yerel yönetim desteğine ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

Haritalama çalışması, hem alan izleme hem de entegre planlama süreçleri için örnek bir uygulama olarak sunulmuştur.

3.1.11. Kurutulan Marmara Gölü ve Avifaunistik Önemi - Fatma KORKUSUZ, Süleyman Demirel Üniversitesi

Sunumda, Marmara Gölü'nün kuruma süreci öncesi ve sonrası avifaunistik değişimleri, jeolojik, hidrolojik ve ekolojik veriler ışığında değerlendirilmiştir.

1996 ve 2008 yıllarında yapılan çalışmalarda sırasıyla 101 ve 144 kuş türü tespit edilmiştir. Ancak gölün kuruması sonrasında özellikle üreme, göç ve kışlama amacıyla bölgeyi kullanan su kuşlarının çoğunun kayıt dışı kaldığı ve popülasyonlarının gözle görülür biçimde azaldığı aktarılmıştır. Son yıllarda gölde su kuşu gözlemi yapılamadığı için çalışmaların yırtıcı kuş türlerine odaklandığı belirtilmiştir.

Kurutulmamış Marmara Gölü. Fotoğraf: İsmail Memiş

Göl çevresindeki ekosistem değişimlerinin bazı yırtıcı türler üzerinde karmaşık etkiler yarattığı; örneğin, tarım alanlarının genişlemesiyle kızıl şahinin (*Buteo rufinus*) dağılım ve davranışlarında değişiklik gözlemlendiği ifade edilmiştir. Aynı zamanda göl tabanının tamamen kurumasiyla birlikte kemirgen yoğunluğunda artış yaşanmış, bu da besin zincirinin bozulmasına yol açmıştır.

Kuruma sürecinin ana nedenleri olarak Gördes Çayı üzerindeki baraj ve alandaki regülatörlerin kapatılması, yer altı sularının kontrolsüz kullanımı, tarım arazilerine su tahsisi önceliği gösterilmiştir. 2021 itibarıyla göl alanının tarım arazisine dönüştürüldüğü ve göl tabanında tarımsal üretime (ör. ayçiçeği ekimi) geçildiği aktarılmıştır.

Sunumda ayrıca çözüm önerileri sunulmuştur:

- Barajlardan kontrollü su bırakılması,
- Regülatör sistemlerinin yeniden işler hâle getirilmesi,
- DSİ tarafından su kuyularının denetlenmesi ve kaçak kuyuların kapatılması,
- Bölgenin sosyo-ekonomik yapısıyla uyumlu, doğa temelli kalkınma planlarının geliştirilmesi.

3.1.12. Yaşayan Gezegen Raporu 2024, Can YENİYURT - WWF-Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) Biyoçeşitlilik Kıdemli Uzmanı

Konuşmada, WWF'in küresel ölçekte hazırladığı Yaşayan Gezegen Raporu 2024 kapsamında güncel biyoçeşitlilik verileri ve tehdit analizleri aktarılmıştır. 1970–2020 döneminde omurgalı popülasyonlarında ortalama yüzde 69 oranında azalma yaşandığı; bu azalmanın tatlı su türlerinde yüzde 85'e kadar çıktığı ifade edilmiştir. Özellikle Amazon gibi kritik ekosistemlerde dramatik kayıplar belgelenmiştir.

Yaşayan Gezegen İndeksi verileri üzerinden yapılan analizlerde bazı geçici artışlar görülse de, genel

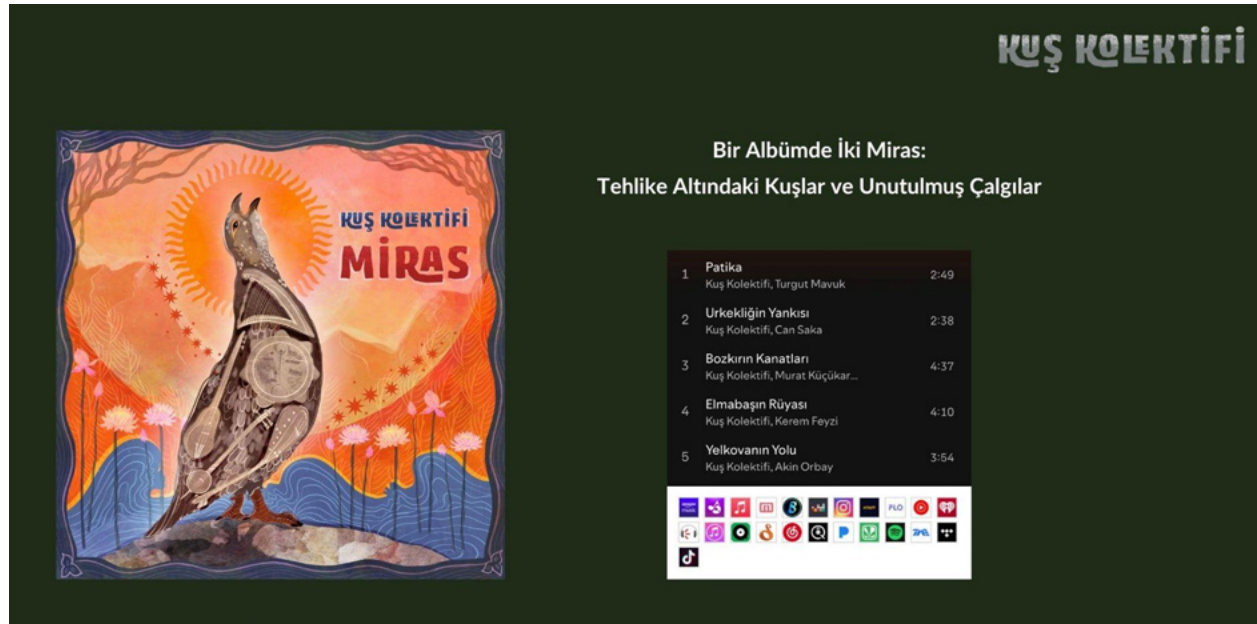
eğilim uzun vadeli bir düşüş yönündedir. Habitat tahribatı, aşırı avlanma, istilacı türler, iklim değişikliği ve kirlilik, bu gerilemenin ana nedenleri olarak sıralanmıştır.

WWF'in çözüm önerileri arasında, doğa koruma uygulamalarının ölçeklendirilmesi, üretim-tüketim sistemlerinin dönüştürülmesi, doğa-pozitif yaklaşımların benimsenmesi ve doğa temelli finansal yönlendirmelerin artırılması yer almaktadır.

Ayrıca WWF'in savunuculuk, bilimsel izleme, veri temelli iletişim ve hukuki süreçleri destekleme gibi stratejik araçlarla da doğa koruma faaliyetlerini yürüttüğü belirtilmiştir. Sunum, hem küresel hem Türkiye özelinde biyoçeşitlilik kayıplarına ilişkin bütüncül bir çerçeve sunmuştur.

3.1.13. Miras: Nesli Tehlike Altındaki Kuşlarımızın ve Kaybolmaya Yüz Tutmuş Çalgılarımızın Seslerinden Bir Albüm, Yaz GÜVENDİ, Murat KÜÇÜKARSLAN - Kuş Kolektifi

Yaz Güvendi, Kuş Kolektifi'nin yürüttüğü "Miras" projesini tanıttığı sunumunda, nesli tehlike altındaki kuş sesleriyle kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel çalgıları bir araya getiren albüm ve hafıza çalışmasının amaçlarını anlattı. Projenin sadece bir müzik albümü değil, aynı zamanda tür koruma, duyarlılık geliştirme ve sanat yoluyla farkındalık oluşturma aracı olduğu vurgulandı.

Miras albümü kapağı ve eser listesi

Sunumda, kuş sesleri ve geleneksel müzik ustalarının özgün ezgilerinin harmanlandığı albümün, sahada kaydedilen kuş seslerine dayandığı belirtildi.

"Miras" albümünün, Türkiye'deki kuşların yaşadığı yok oluş tehdidine sözsüz bir anlatımla dikkat çekmek ve sessiz kayboluşlarına ses olmak amacı taşıdığı sunumda paylaşıldı. Ayrıca, projenin yerel topluluklar ve akademik çevrelerle iş birliğiyle ilerlediği ve ilerleyen süreçte sergi ile saha çalışmaları planlandığı aktarıldı.

Miras albümüne aşağıdaki QR koddan ulaşabilirsiniz.

3.1.14. Tuz Gölü Toplumsal Bellek ve Fotoğraf, Berkan Faruk ÖZAKTAŞ

Berkan Faruk Özaktaş, Tuz Gölü'nde yaşanan ekolojik yıkımı ve bunun kişisel, sanatsal ve toplumsal bellekteki izlerini aktardığı sunumunda, Tuz Gölü'nün kuşlar, özellikle flamingolar (*Phoenicopterus roseus*) için kritik bir üreme alanı olduğunu belirtti. Bölgedeki yıllık 5-6 bin yuva sayısına dikkat çekildi.

Tuz Gölü ve flamingolar (Phoenicopterus roseus). Fotoğraf: Fahri Tunç

2020'den itibaren azalmaya başlayan su seviyesi 2021'de gölün tamamen kurumasına yol açtı. Sunumun odak noktası, bu dramatik değişim sonrası gerçekleştirilen saha ziyareti sırasında karşılaşılan durumdu. Özaktaş, ekip olarak 22 km boyunca canlıya rastlamadıklarını, özellikle kuluçka alanında ölü flamingo (*Phoenicopterus roseus*) bedenlerinin sayısının hızla arttığını ve bu manzaranın ekip üzerinde derin bir sessizlik ve travmatik etki bıraktığını anlattı.

Bu deneyim, sadece bir gözlem olmanın ötesinde, konuşmacı ve ekibi için güçlü bir duyuşsal hafıza anına dönüşmüş; yaşananları sanat yoluyla belgelemek amacıyla bir sergi projesi geliştirilmiştir. Sergi, ekolojik yıkımı estetik biçimde görünür kılmayı ve kolektif belleğe kazımayı hedeflemektedir.

Ardından Av. Sevdener ÇETİNKAYA Bir Kuşun Peşinde – Nesiller Boyu Aktarılan Miras sunumuyla çocukluk yıllarından itibaren aileden miras kalan kuş sevgisini ve doğayla kurduğu derin bağları anlattığı konuşmasında, bu mirasın hayatındaki dönüştürücü etkilerini paylaştı.

Yeryüzü Canları Derneği üyeleri “Dürbünü Köyceğiz Gölü’ne Çevir” Vatandaş Bilimiyle, Gözlem, Kayıt ve Dayanışma İçin Açık Çağrı konuşmalarıyla katılımcıları Köyceğiz Gölü çevresinde doğayla bağları güçlendirmek ve vatandaş bilimini yaygınlaştırmak için katılımcı bir dayanışmaya davet etti. Göl çevresindeki saz evlerinin yenilenmesi ve bölge halkıyla etkileşimi artırmak için festival planlanıyor. Dernek, sürece katılım için sosyal medya ve web sitesi üzerinden çağrı yapıyor.

Son olarak Kazdağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği’nin “Tahribat” isimli Akçay Sulak Alanı’ndaki koruma ve savunuculuk çalışmalarını ele alan belgesel filmi izlendi.

3.2. Gediz Deltası Saha Çalışması - 15 Haziran 2025

Saha çalışmasının temel amacı, tatlı su ekosistemlerinin önemi, sulak alanlardaki kuş topluluklarının kompozisyonu, yoğunluğu ve habitat kullanımı hakkında ve katılımcıların saha teknikleri konusunda kapasitesini artırmaktır. Ayrıca, kuruyan su kaynaklarının ve ekosistem baskılarının tür çeşitliliği üzerindeki etkileri, deltadaki restorasyon faaliyetleri yerinde tartışılmıştır.

22. Türkiye Kuş Konferansı katılımcıları ile saha çalışmasından bir kare.

Tablo 1: Alanda gözlenen kuş türleri. (Dünya Doğa Koruma Birliği (IUCN)'ne göre; LC türün küresel ölçekte **Önceliği Düşük**, **NT** türün küresel ölçekte **Nesli Tehlike Altına Girmeye Yakın** olarak kategorize edildiği anlamına gelmektedir.)

Tür sayısı	Türkçe tür adı	Latince tür adı	Gözlenen Birey Sayısı	IUCN Kırmızı Liste Kategorisi
1	Suna	<i>Tadorna tadorna</i>	1	LC
2	Ebabil	<i>Apus apus</i>	3	LC
3	Uzunbacak	<i>Himantopus himantopus</i>	3	LC
4	Akça Cılbıt	<i>Charadrius alexandrinus</i>	1	LC
5	Kızılbacak	<i>Tringa totanus</i>	4	LC
6	İnce Gagalı Martı	<i>Larus genei</i>	18	LC
7	Gümüş Martı	<i>Larus michahellis</i>	35	LC
8	Küçük Sumru	<i>Sternula albifrons</i>	2	LC
9	Sumru	<i>Sterna hirundo</i>	6	LC
10	Kara Gagalı Sumru	<i>Sterna sandvicensis</i>	1	LC
11	Flamingo	<i>Phoenicopterus roseus</i>	250	LC
12	Leylek	<i>Ciconia ciconia</i>	2	LC
13	Karabatak	<i>Phalacrocorax carbo</i>	8	LC
14	Küçük Ak Balıkçıl	<i>Egretta garzetta</i>	2	LC
15	Ak Pelikan	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	1	LC
16	Tepeli Pelikan	<i>Pelecanus crispus</i>	6	NT
17	Küçük Kartal	<i>Hieraaetus pennatus</i>	1	LC
18	Saz Delicesi	<i>Circus aeruginosus</i>	1	LC
19	Arıkuşu	<i>Merops apiaster</i>	1	LC
20	Kerkenez	<i>Falco tinnunculus</i>	1	LC
21	Saksağan	<i>Pica pica</i>	21	LC
22	Leş Kargası	<i>Corvus cornix</i>	32	LC
23	Tepeli Toygar	<i>Galerida cristata</i>	3	LC
24	Kır Kirlangıcı	<i>Hirundo rustica</i>	6	LC
25	Kamışbülülü	<i>Cettia cetti</i>	2	LC
26	Sarı Kuyruksallayan	<i>Motacilla flava</i>	1	LC
27	Ak Kuyruksallayan	<i>Motacilla alba</i>	5	LC

15 Haziran 2025 Gediz Deltası saha çalışmasında izlenen rota

4. ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Katılımcı Geri Bildirimleri

Katılımcılar, konferansın kapsamlı ve alanında uzman konuşmacılar tarafından sunulması nedeniyle oldukça bilgilendirici ve ilham verici olduğunu belirtti. Özellikle sulak alanlar ve kuş ekosistemleri hakkındaki farkındalığın artması, etkinliğin güçlü yönlerinden biri olarak öne çıktı. Bununla birlikte sunum sürelerinin kısa olması, soru-cevap bölümlerinin kısıtlılığı ve katılımcılar arası etkileşim alanlarının artırılması gibi geliştirilmesi gereken noktalar da dile getirildi.

4.2. Öğrenme Çıktıları / Kazanımları

Konferans katılımcılarının sulak alanların ve kuşların korunması, ekolojik yıkımların etkileri ve bilimsel yöntemlerle sahadan alınan verilerin önemi hakkında derinlemesine bilgi edindiği gözlemlendi. Ayrıca, doğa ile bağların güçlendirilmesi ve vatandaş biliminin yaygınlaştırılması gibi kazanımlar sağlandı. Katılımcılar, konferansın doğa koruma alanındaki multidisipliner yaklaşımıyla yeni perspektifler kazandıklarını ifade etti.

4.3. Güçlü Yönler ve Geliştirme Alanları

Konferansın tematik bütünlüğü, geniş katılımcı profili ve sahaya yönelik somut örneklerin paylaşılması güçlü yönler olarak ön plana çıktı. Ancak, programda oturumların süresinin artırılması, moderasyonun etkinleştirilmesi ve katılımcılar arasında etkileşimi artıracak atölye ya da tartışma seanslarının eklenmesi geliştirme önerileri olarak belirtildi.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Etkinliğin genel çıktıları

Bu buluşma sayesinde katılımcılar, tatlı su ekosistemlerinin ve sulak alanların biyolojik çeşitlilik açısından taşıdığı kritik önemi daha iyi anlamış, kuruyan göllerin ekosistem ve yerel yaşam üzerindeki olumsuz etkileri hakkında farkındalık kazanmıştır. Ayrıca, doğal su döngüsünün korunması ve restore edilmesi için uygulanabilecek temel yöntemler ve başarılı örnekler paylaşılmıştır. Katılımcılar, sulak alanların ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilirliği için işbirliği ve yerel katılımın gerekliliği konusunda bilgilendirilmiştir.

5.2. Politika yapıcılara / STK'lara öneriler

- Tatlı su ekosistemlerinin korunması ve sulak alanların sürdürülebilir yönetimi için kapsamlı yasal düzenlemeler ve koruma planları oluşturulmalıdır.
- Kuruyan göller ve su kaynaklarının yeniden canlandırılması ve restorasyonu için entegre su yönetimi stratejileri benimsenmeli, yerel halk ve paydaşların sürece aktif katılımı sağlanmalıdır.
- Sulak alanların ve tatlı su habitatlarının ekosistem hizmetlerinin değerinin tanınması ve ekonomik teşviklerle desteklenmesi gerekmektedir.
- STK'lar, farkındalık artırıcı kampanyalar düzenleyerek kamuoyunu tatlı su ekosistemlerinin önemi ve korunması konusunda bilgilendirmeli ve politika yapıcılarla iş birliği yapmalıdır.

5.3. Gelecek faaliyetlere yönelik öneriler

- Tatlı su ekosistemlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi için bilimsel araştırmaların desteklenmesi ve veri tabanlarının oluşturulması gereklidir.
- Kuruyan göllerin restorasyonu için pilot projeler geliştirilip yaygınlaştırılmalı, başarılı uygulamalar diğer bölgelere aktarılmalıdır.
- Yerel toplulukların sulak alan yönetiminde aktif rol alması için kapasite geliştirme ve eğitim faaliyetleri artırılmalıdır.
- Tarım, su, madencilik ve enerji planlamalarında iklim değişikliği etkileri ve su yönetimi arasındaki ilişki dikkate alınarak uzun vadeli stratejiler oluşturulmalıdır.

Elmabaş patka (*Aythya ferina*). Fotoğraf: Birol Hatinoğlu

